

Utlåtande Rotel I (Dnr KS 2019/1225, KS 2018/1391, KS 2019/946, KS 2019/921, KS 2019/375, KS 2019/1246, KS 2015/000783, KS 2019/896, KS 2019/872, KS 2019/676, KS 2019/1454)

Uppföljning av budget 2019 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018, dnr KS 2018/1391

Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2017 och 2018, dnr KS 2019/946

Tillsynsrapport 2018 – Tillsyn av inomhusmiljö i bostäder. Redovisning av miljöförvaltningens rapport, dnr KS 2019/921

Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Stockholms stad – OPF, dnr KS 2019/375

Stockholms stads filmstrategi – återsrapportering, dnr KS 2019/1246

Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2015/000783

Samordningsförbundet Stockholms stad – årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2018, dnr KS 2019/896

Uppföljning av stadens lex Sarah rapportering 2018, dnr KS 2019/872

Rapport - Handlingsplan för förbättrad arbetssituation för
socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad,
dnr KS 2019/676

Uppföljning av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr
KS 2019/1454

Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och
medfinansiering avseende tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan, Spårväg
Syd och Roslagsbanan till City, dnr KS 2019/1502

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delårsbokslut per den 31 augusti 2019 för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 144 mnkr godkänns.
3. Förändring av indikatorer, årsmål eller ansvarig nämnd/bolagsstyrelse godkänns enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av ”Tillsynsrapport 2018- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder”, dnr KS 2019/921, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Revidering av Bestämmelser om omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda i Stockholms stad – OPF, KS 2019/375 godkänns enligt bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Stockholms stads filmstrategi – återrapportering, dnr KS 2019/1246, godkänns enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Fördelning av statsbidrag för att minska segregation godkänns enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2015/000783 godkänns enligt bilaga 7a och 7b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2019/896, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018, bilaga 6a och 6b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Uppföljning av stadens lex Sara rapportering år 2018, dnr KS 2019/872 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

11. Rapport över Handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad, dnr KS 2019/676, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Uppföljningen för 2018 av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr KS 2019/1454, godkänns enligt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Ansvar för Skolplattform Stockholm överförs 1 januari, 2020 från kommunstyrelsen m.m. till utbildningsnämnden.
14. Ansvar för förvaltningsorganisationen med avseende på avtalsförvaltning och it-nära förvaltning av Skolplattform Stockholm, inklusive erforderliga licensavtal samt ansvar för framtida uppbyggnad/förstärkning av avtals- och it-nära förvaltningsorganisation för Skolplattform överförs från kommunstyrelsen m.m. till utbildningsnämnden.
15. Arkivansvaret för öppna ärenden och dess handlingar inom projektet Skolplattform Stockholm överförs från kommunstyrelsen m.m. till utbildningsnämnden.
16. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Spårväg syd i enlighet med bilaga 12a godkänns.
17. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till city i enlighet med bilaga 12b godkänns.
18. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan i enlighet med bilaga 12c godkänns.
19. Stadens förskottering enligt bifogade överenskommelser uppgår till totalt 223 mnkr (prisnivå januari 2016) och finansieras genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel för infrastruktur.
20. Stadens deltagande i EU-sammanslutningen för innovationer (EIT-Health) avslutas vid årsskiftet 2019/2020 i enlighet vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats.
22. Kulturnämnden: kulturförvaltningen medges rätt att 2019 omprioritera 0,7 mnkr inom nämndens investeringsplan enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Tertiärrapport 2 för 2019 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 59,5 mnkr vilket regleras i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2019 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader för prestationsförändringar med 193,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2019 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för minskade investeringsutgifter med 10,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2019 års budget.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 22,5 mnkr. Finansieringen sker genom att omdisponera för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2019 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 1,9 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 268,9 mnkr för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats ska genomföras ska stadsledningskontoret genomföra upphandlingen. Vidare delegeras till stadsdirektören att besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, tecknande och löpande avtalshantering inklusive beslut om eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder med hänvisningar till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018, dnr KS 2018/1391, och Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2017 och 2018, dnr KS 2019/946, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertiärrapport 2 från nämnderna.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Ärendet innehåller stadens tertialrapport 2 med delårsbokslut per 31 augusti 2019. Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB har analyserat samtliga nämnders respektive bolags tertialrapporter per den 31 augusti med delårsbokslut och helårsprognoser i förhållande till budget 2019.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

I tertialrapport 2 och delårsrapport per den 31 augusti för kommunfullmäktige m.m. värderas uppfyllelsen av mål mot den budget som antogs av kommunfullmäktige i december 2018. Tertialrapport 2 ger kunskap om Stockholms stads verksamheter samt stadens kvalitets- och kostnadsutveckling under 2019.

På flera områden i den tertialrapport som nu föreläggs kommunfullmäktige redovisas goda resultat belyst av att nämnderna prognostiserar att majoriteten av de årsmål som är fastställda i budget 2019 kommer att uppnås. Det är till stor del till följd av alla de enastående insatser som utförs av stadens medarbetare och upphandlade företag varje dag. I de fall där kommunfullmäktiges mål inte fullt ut nås ska nämnder vidta åtgärder och höja ambitionerna.

Kommunfullmäktige har under perioden som gått fattat beslut i flera viktiga och omfattande ärenden. Speciellt vill jag nämna beslut om försäljning av byggnader, upplåtelse av tomträtter och markanvisningar inom Slakthusområdet i Söderstaden med mera, ett samarbetsavtal mellan Stockholms stad och Kungliga Tekniska Högskolan som i samarbete med Massachusetts Institute of Technology ska driva gemensam forskning kring stadsplanering och stadsutveckling samt en strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat.

Säkerhet och trygghet är ett av våra viktigaste uppdrag och tillsammans med alla goda krafter i staden arbetar vi varje dag med både situationell och social prevention för att öka tryggheten i staden och göra Stockholm till en

säker och trygg stad för alla. Under perioden som gått har stadens trygghetsskapande arbete med ordningsvakter intensifierats och utökats med nya och utökade områden där ordningsvakterna kan verka. Bland annat har stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista beviljats ytterligare förordnandeområden, LOV 3 (lagen (1980:578) om ordningsvakter. Idag har staden LOV 3 områden i 13 av 14 stadsdelsnämnder.

Den svenska ekonomin är inne i en avmattningsfas och Stockholm kommer likt många andra kommuner att ha ett stramt läge med ökade kostnader och det är viktigt att Stockholm säkerställer en hållbar ekonomisk utveckling står väl rustat för tider av ökade kostnader, ökad arbetslöshet och fler i behov av ekonomiskt bistånd.

Det är avgörande att Stockholms stad går in i 2020-talet med en stark ekonomi för att möta de demografiska utmaningarna i och med en allt mer åldrande befolkning så att vi kan ägna oss åt att förnya och förbättra den kommunala servicen till stockholmarnas fromma.

Politiken måste skapa förutsättningar för en långsiktigt stabil ekonomi och verksamhets- och kvalitetsutveckling inom de av kommunfullmäktige angivna ramarna. Stockholm har sett till det ekonomiska resultatet, som är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning, en i grunden robust ekonomi i balans och nämnderna har generellt en god budgethållning. Vi har både sänkt kommunalskatten och därtill gjort medvetna satsningar på de prioriterade kommunala kärnverksamhetsområdena som förskola, skola, socialtjänst, äldreomsorg och omsorg om funktionshindrade. Stadsdelsnämnderna har strikta direktiv om att hålla sina budgetar och de nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans inför bokslut 2019.

Vi tar behovet av fler bostäder på största allvar och driver på för en positiv förändring med många fler bostäder på både kort och lång sikt. Stadsledningskontoret understryker att det är av största vikt att staden håller en hög takt i planeringen. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden uppmanas att ytterligare intensifiera samordningsinsatserna och projektuppföljningen både internt i staden och gentemot marknadens aktörer. Jag delar stadsledningskontorets bedömning om staden ska nå sina mål om påbörjade bostäder och hyresrätter krävs det att takten i bostadsbyggandet ökar och stadens aktiviteter intensifieras. Jag delar också stadsledningskontorets bedömningar om att fastighetsnämnden och exploateringsnämnden behöver vidta åtgärder för att få bättre kontroll på och hålla nere kostnaderna på stora projekt samt säkerställa att styrningen av de stora projekten fungerar bättre från start.

När tertialrapport 2 för 2019 nu avhandlas är det samtidigt dags att blicka framåt. I budget för 2020 föreslås åtgärder och målsättningar som syftar till att höja strävandena i frågor om ansvar för stadens ekonomi, fokusering på kärnverksamhet, förbättrat företagsklimat, kvalitativ offentligfinansierad välfärd, högt och kvalitativt bostadsbyggande, ambitiöst miljö- och klimatarbete, hållbara stads- och livsmiljöer och ökad trygghet i staden.

Den grönbå majoriteten fortsätter arbetet för att utveckla Stockholm till en ännu mer ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar storstad där alla kan förverkliga sina drömmar. Allt för att göra en bra stad ännu bättre.

Bilagor

0. Uppföljning av budget 2019 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti
  1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
  2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
  3. Förändring av kommunfullmäktiges indikatorer, målvärden med mera
  4. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser
  5. Nyckeltal
  6. a) Revisionsberättelse 2018 Samordningsförbundet Stockholms stad
  6. b) Revisionsrapport 2018 Samordningsförbundet Stockholms stad
  7. a) Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad
  7. b) Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad (bilaga A)
  8. Filmstrategi – återslagrapportering
  9. Projektmedel Tillväxtverket förslag på fördelning 2019
  10. Uppföljning Stockholms stads miljöprogram 2018
  11. Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda i Stockholms stad
  12. Överenskommelse förskottering Sverigeförhandlingen
  12. a) Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Spårväg syd (dukas på sammanträdet)
  12. b) Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till city (dukas på sammanträdet)

12. c) Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan (dukas på sammanträdet)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård och Jan Valeskog (båda S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Delvis bifalla förslaget och att därutöver besluta att:
2. Måluppfyllelsen avseende målet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat* revideras till ej uppfyllt.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att genomföra upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats med beaktande av vad som anføres nedan.
4. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att med förskottering bidra till tidigarelagd byggstart av tunnelbaneutbyggnadsträckningen mellan Fridhemsplan-Älvsjö och i det sammanhanget pröva möjligheterna att i förhandlingarna med andra aktörer söka en förlängning till Fagersjö.
5. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med förslag för att minska växthusgasutsläppen från transportsektorn under år 2020.
6. Därutöver anföras följande.

I stadens alla verksamheter gör våra drygt 44 000 medarbetare ett fantastiskt arbete. Stadens anställda ger barn kunskaper och utveckling, äldre omsorg och trygghet och medborgare service och rättssäkerhet. De förtjänar att få bra förutsättningar för sitt arbete. Då kan de ge den bästa av välfärd till stadens invånare.

Vi har därför i anslutning till behandlingen av kommunfullmäktiges budget redovisat en högre ambitionsnivå för såväl välfärd och samhällsbyggande. Som en del av detta har vi velat se en annan målstruktur för staden med utgångspunkt i målet om ett Stockholm för alla. Dessa förslag har röstats ner av den borgerliga majoriteten. Resultatet syns nu tydligt – och det är dåligt för Stockholms stad och stockholmarna.

När två tredjedelar av året passerat uppgår antalet bostäder i godkända detaljplaner till 410. Det utgör 8,2 procent av det redan nedskrivna målet. Jämfört med det ursprungliga målet har majoritetskonstellationen av M, L, MP, C och KD lyckats få fram 4,1 procent av sitt mål. Det är ett fiasko som kommer att skada stadens potential

att bygga bort bostadsbrist för lång tid framöver. Stadsledningskontoret försöker mildra det totala misslyckandet med hänvisningar till konjunkturläget. Det är dock bara en liten del av förklaringen. Den totala inbromsning som stadsbyggnadsnämndens borgerliga majoritet lyckats åstadkomma syns inte i motsvarande grad i andra städer och kommuner. Tyvärr får därför det politiska ledarskapet och principen att skjuta allt man inte kommit överens om till framtiden sägas vara den huvudsakliga förklaringen. Vetskapen om att M, L, MP, C och KD genom politiska beslut stoppat närmare 5 000 bostäder från att komma upp till beslut understryker denna bild.

Även andra mål avseende bostadsbyggande såsom antalet markanvisade bostäder, antal påbörjade bostäder, tillkomna genomgångsbostäder eller markanvisade bostäder i trähus visar resultat långt ifrån målet som kommunfullmäktige satt upp. Därtill kan man lägga viktiga faktorer som inte mäts i detta ärende men där vi vet att den borgerliga majoriteten misslyckats, exempelvis markanvisningar till allmännyttan.

Med en måluppfyllelse på 4,1 procent efter 67 procent av året finns det ingen anledning att anse målet som delvis uppfyllt. Att finansborgarrådet därtill inte föreslår andra åtgärder för att säkerställa att bostäder planeras än en bedjande anmodan innebär att problemet med stor sannolikhet kommer att bestå.

På samma sätt förhåller det sig med den ekonomiska utvecklingen. Inga åtgärder vidtas för att stärka stadens ekonomi trots att stadsledningskontoret konstaterar att det är ohållbart i längden att kostnaderna ökat med 4,7 procent medan skatteintäkter och generella statsbidrag ökat med 2,8 procent. Trots att stadsledningskontorets egna tjänstemän tidigare varnat för det ohållbara i att låta utgifterna växa betydligt mer än intäkterna och trots att Standard and Poor's varnat för att framtidsutsikterna för Stockholms ekonomi är i nedåtgående föreslås nu inga aktiva åtgärder för att komma till rätta med problemen som skapats med gällande budget. Den rapport som nu föreläggs kommunfullmäktige visar till följd av svagare driftsekonomi och sjunkande bostadsbyggande på ett sjunkande överskott vilket i sin tur leder till en minskad egenfinansiering av investeringar med en ökad låneskuld som konsekvens. Bara under årets första åtta månader har låneskulden ökat med åtta miljarder. Alltså i praktiken en miljard per månad. Det är en fördubblad upplåningstakt mot förra mandatperioden. Jämfört med det ekonomiska resultatet i 2018 års tertialrapport 2 blir skillnaderna tydliga.

	T2 2018	T2 2019
Resultat	3 455 mnkr	2 621 mnkr
Överskott i nämnder och styrelser	235 mnkr	56 mnkr
Soliditet Stockholm stad	37 %	35 %
Soliditet kommunkoncernen	52 %	50 %
Ökning av långfristiga skulder	1 826 mnkr	6 890 mnkr
Ökning av kortfristiga skulder	787 mnkr	1 703 mnkr
Egenfinansieringsgrad, investeringar	131 %	92 %
Rating, Utsikt, Standard and Poor's	Stabil	Negativ

Mot den bakgrunden blir bedömningen att målet om *budget i balans och långsiktig hållbara finanser* uppfylls helt aningen förvånande. Det är inte genom att blunda inför viktiga utmaningar och problem för staden som dessa hanteras.

Det ekonomiska debaclet understryks av den budget för år 2020 som den borgerliga majoriteten nu lägger fram. Det blir där uppenbart att välfärden får stå tillbaka på grund av den skattesänkning som genomfördes år 2019. När flera verksamheter, och inte minst inom skolans område, redan i år visar stora underskott som tvingar fram uttag ur resultatfonderna anser den borgerliga majoriteten att de har för höga budgetar och föreslår ytterligare sparkrav för år 2020. Sparkraven är de största som ställts på skolan och förskolan under 2000-talet.

Vi har mot bakgrund av detta också uttryckt oro för vad som händer med stadens förebyggande arbete. När såväl utbildningsnämnd som stadsdelsnämnderna har begränsade resurser kommer det försvaga stadens förmåga att möta sociala problem. Det är mot den bakgrunden och att det grova våldet ökat tveksamt om det finns anledning för staden att tycka att målet om en trygg, säker och välskött stad är delvis uppnått. Vi har under året tillstyrkt trygghetsinvesteringar när den borgerliga majoriteten avslagit flera. Vi har föreslagit kraftiga insatser för att stärka det förebyggande arbetet. Också dessa förslag har avvisats.

Även i andra avseende kan man mot bakgrund av den förda politiken ifrågasätta om stadens mål borde anses uppfyllda. Att målet *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring* anses helt uppfylld efter år 2019 får nog mer tillskrivas vilka ingående ambitionsnivåer den sittande majoriteten haft än den uppfattning de som följer kulturen i staden har i frågan.

Med detta konstaterar vi också att det i tertialrapporten finns ett antal konkreta ärenden som kommunstyrelsen och i förekommande fall kommunfullmäktige föreslås ta ställning till.

Det är viktigt att öka tryggheten såväl genom förebyggande arbete som att ta sig an otrygghet och brottslighet när den uppstår. I detta arbete spelar stadens ordningsvakter en central betydelse och det är bra att majoriteten fortsätter det arbete som inleddes förra mandatperioden. Det är därför bra att staden föreslås genomföra en ny upphandling av tjänsten stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats. Vi har i sak inget att invända mot upphandlingen men anser att förfrågningsunderlaget måste innehålla tydliga krav på såväl stärkta utbildningsinsatser som att bolagen ska säkerställa en organisering av arbetet som skapar trygghet och att ordningsvakterna får relevant skyddsutrustning vid behov. Det har sedan fler kommuner anlitat ordningsvakter framkommit fall där vakterna inte givits tillräckliga förutsättningar att hantera svåra situationer. Det ska inte hända i Stockholm. I enlighet med stadens gällande upphandlingsprogram förutsätter vi att förfrågningsunderlaget ställer tydliga krav på kollektivavtalsliknande villkor för att säkerställa vakternas rätt till en god lön, semester, försäkringar och pension.

Den rödgrönrosa majoriteten tog under förra mandatperioden initiativ till framtagandet av handlingsplanen för att förbättra socialsekreterares och

biståndshandläggares arbetssituation. Handlingsplanen har genomförts med en central styrgrupp och med lokala på varje stadsdel inklusive socialförvaltningen. Personalrörlighet och nöjdhet med arbetssituation och arbetsbelastning har regelbundet följts upp. Personalomsättningen inom socialtjänsten får stora konsekvenser för den enskilda som söker stöd och för kvaliteten inom socialtjänsten. Det är glädjande att omsättningen och antalet konsulter inom socialtjänsten har minskat sedan handlingsplanen kom till. Att arbetet med handlingsplanen förlängs till år 2022 är viktigt för att behålla våra kompetenta medarbetare och leverera en socialtjänst av god kvalitet.

I ärendet finns också förslag på att förskottera tunnelbaneutbyggnaden, Roslagsbanan och Spårväg Södertörn. Vi har tidigare föreslagit att förskottera tunnelbaneutbyggnaden vilket då röstats ned av den borgerliga majoriteten. Därför är vi extra glada att detta nu till sist sker. Samtidigt är vi oroad för att det samhällsekonomiskt mest lönsamma och för framkomligheten viktigaste projektet, tunnelbaneutbyggnad mellan Liljeholmen och Älvsjö, inte finns någon uttalad ambition att också tidigarelägga byggstarten för att realisera projektet så fort det är möjligt. Kommunfullmäktige bör därför ge kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta arbetet för att när det gäller tunnelbaneutbyggnaden förhandla fram en snabbare byggstart på projektet.

Det är glädjande att flera av miljöprogrammets inriktningsmål och delmål nås samt att målet om högst 2,2 ton koldioxidkvivalenter per invånare till år 2018 nås. Samtidigt är det oroväckande att utsläppen från trafiken fortsätter att öka. Majoriteten väljer att hantera detta genom att höja indikatorn för transportsektorns utsläpp i sin budget för år 2020. Det är inte acceptabelt. Istället för att acceptera ökade utsläpp behöver nu åtgärder sättas in för att vända denna trend.

Reservation anfördes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Delvis godkänna borgarrådets förslag till beslut
2. Avslå förslaget att kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats
3. Därutöver anföra följande

Tertialrapport 2 speglar liksom tertialrapport 1 en underfinansierad och ogenomtänkt borgerlig budget, som på viktiga områden som välfärden, tryggheten och bostadsbyggandet inte kommer att nå målen. Då kvaliteten i stora delar av stadens verksamheter förutsätter en god bemanning bekräftas nu, när större delen av året har gått, att budgetdirektiven om att förena offentliga tjänster till lägre kostnad med ökad kvalitet är verklighetsfrämmande. Det finns tyvärr en baksida av ökad stress och försämrad arbetsmiljö till följd av skattesänkarbudgeten, som finansborgarrådet nogsamt glömmer när hon så riktigt hyllar medarbetarnas enastående insatser. De generella effektiviseringarna i stora delar av välfärdsverksamheterna pressar ner

bemanningen utan att motsvaras av faktiska effektiviseringar som ger motsvarande kostnadsminskningar. Det är slående att en av vår tids existentiella utmaningar med klimathotet knappast anas i stadens huvudsakliga inriktningsmål. Staden ska vara ”hållbart växande”, som om ekologisk och klimatmässig hållbarhet vore ett framtida problem som dyker upp när staden växer mer. Företagsklimatet är helt enkelt en högre prioritet för den nuvarande majoriteten.

Inom individ- och familjeomsorg bekräftas farhågorna i tertialrapport 1 om stora underskott och för stöd och service till personer med funktionsnedsättning överträffas till och med prognoserna för underskotten, som nu beräknas till 61 mnkr respektive 81 mnkr före resultatdispositioner. Inom individ- och familjeomsorgen är de största underskotten inom barn och ungdomsvården där nästan alla stadsdelsnämnder har underskott inom den verksamheten. Många rapporterar fler ärenden, mer komplexa ärenden och många kommer få tvingas avsluta placeringar av barn och välja billigare lösningar. Även när det kommer till verksamheten stöd och service för personer med funktionsnedsättning har nästan alla stadsdelsnämnder underskott, detta är mycket oroande med tanke på vikten av dessa insatser.

Finansborgarrådets försäkringar om att behovet av fler bostäder tas på allvar räcker inte långt, när majoriteten inte ger allmännyttan tillräckligt med markanvisningar och därmed inte använder stadens viktigaste verktyg för att säkra bostadsförsörjningen. I synnerhet är det oansvarigt när byggandet av bostadsrätter går ner på grund av lägre vinstförväntningar. Majoritetens direktiv om att minska antal hyresrätter genom ombildning säger en hel del om den bakvända borgerliga bostadspolitik som nu förs i staden. Utvecklingen under året för bostadsbyggandet går bara utför. Från att i tertialrapport 1 ha bedömt att mer än hälften av bostadsmålen helt skulle nås tror inte ens majoriteten nu att något av målen nås fullt ut. 3 620 markanvisningar är långt ifrån KF:s årsmål om 10 000 och kan inte med bästa vilja i världen prognosticeras som delvis uppfyllt, som anges i ärendet. 2 483 påbörjade bostäder är ännu längre från KF:s årsmål om 10 000, och bedöms å andra sidan helt rimligt som ej uppfyllt. Tyvärr ser det även dystert ut för uppfyllelsen av målet om antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner inklusive målen enligt 2013 års Stockholmsförhandling.

Inget av målen som rör hyresrätter bedöms kunna uppfyllas, trots en stor bostadsbrist och inte minst brist på bostäder med överkomliga kostnader, brist på genomgångsbostäder i SHIS regi och brist på seniorbostäder. Trots årsmål om 300 markanvisade seniorlägenheter har inte en enda markanvisning lämnats för seniorbostäder med hyresrätt, samtidigt som många äldre stockholmare bor otillgängligt och stadens kostnader för bland annat särskilt boende kommer öka kraftigt fram till 2040. Det här är oroväckande då vi måste arbeta för att få igång flyttkedjor för att underlätta för äldre att leva ett aktivt och självständigt liv och frigöra större lägenheter för till exempel barnfamiljer.

Tveksamt även om prognosen för Bostad Först och försöks- och träningslägenheter håller, då endast 267 av 500 lägenheter ännu har förmedlats. När det gäller balansen mellan hyresrätter och bostads- /äganderätter, som majoriteten i ord säger sig eftersträva, syns inga tecken på att dominansen av bostads- och äganderätter kommer

att brytas i de 69 stadsdelar där de idag omfattar mer än 60 procent av det totala bostadsbeståndet.

Som vi konstaterade i samband med tertialrapport 1 visar Medarbetarundersökningen redan sänkt värde för Aktivt Medskapandeindex från 80 till 79 jämfört med förra året, och KF:s årsmål 82 nås därmed inte. I tertialrapport 2 ser vi också att sjukfrånvaron tyvärr ökar något. Vi ser även en påtaglig risk för ökad personalomsättning exempelvis bland socialsekreterare och därmed en ökning av kortsiktiga åtgärder som fler konsulter inom barn- och ungdomsvården. Att i ett läge med ökad risk för återgång till tidigare års svårlösta personalsituation låta stadsledningskontoret släppa det samordnande ansvaret för handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen ser vi som en felbedömning av majoriteten. Den tilltagande bristen på såväl forskollärare som lärare i såväl ungdomsutbildning som vuxenutbildning oroar också då det både påverkar kvaliteten i verksamheterna och arbetssituationen för medarbetarna.

När majoriteten styr med en försvagad driftsbudget på grund av sänkt skatt är det dock förstäeligt att resterande medel i den kompetensutvecklingsinsats som Vänsterpartiet tog initiativ till i den rödgrönrosa majoriteten kommer väl till pass. Det bristande intresset för personalpolitiken bådär inte gott, och det krävs mer än att förlita sig till de medel som den rödgröna majoriteten avsatte, och som vi till skillnad från nuvarande majoriteten hade fyllt på om vi hade fortsatt att styra.

Nedskärningarna kommer att få stora konsekvenser för kulturen i Stockholm, och vi har redan nu under hösten sett begränsade öppettider på flertalet biblioteket på grund av de ekonomiska förutsättningarna. Att bibliotek måste hållas stängda för att verksamheterna inte har råd att anställa vikarier är allvarligt. I rapporten ser vi att utlåningssiffrorna fortsätter att öka, behovet och intresset för biblioteken ser alltså inte ut att minska framöver. Ändå väljer majoriteten att skära ned i verksamheterna så att färre stockholmare kan ta del av biblioteken. Även inom kulturskolan märks den pressade ekonomiska situationen av. Både Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund har uttryckt oro inför lärarnas pressade arbetssituation och att arbetsmiljön fortsätter att försämras i takt med nedskärningarna. Vikariestoppet inom Kulturskolan måste skyndsamt hävas för att inte försämma undervisningens kvalitet.

Vänsterpartiet anser även att det behövs flera olika preventiva insatser i staden, för att möta den djupa otrygghet som bland annat skjutvapenmorden skapar i ytterstaden. Vi har bland annat i en skrivelse till kommunstyrelsen föreslagit att staden och stadsdelsnämnderna omgående ska ta fram åtgärdsplaner och se över beredskapen inför hösten, samt att 20 mnkr omfördelas från trygghetsfonden till en förstärkning av den samlade avhopparverksamheten i staden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delårsbokslut per den 31 augusti 2019 för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 144 mnkr godkänns.
3. Förändring av indikatorer, årsmål eller ansvarig nämnd/bolagsstyrelse godkänns enligt bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av ”Tillsynsrapport 2018- Tillsyn av inomhusmiljön i bostäder”, dnr KS 2019/921, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Revidering av Bestämmelser om omställningsstöd och pensioner för förtroendevalda i Stockholms stad – OPF, KS 2019/375 godkänns enligt bilaga 11 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Stockholms stads filmstrategi – återrapportering, dnr KS 2019/1246, godkänns enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Fördelning av statsbidrag för att minska segregation godkänns enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Elhandelspolicy kommunkoncernen Stockholms stad och Elhandelsstrategi kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2015/000783 godkänns enligt bilaga 7a och 7b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr 2019/896, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018, bilaga 6a och 6b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Uppföljning av stadens lex Sara rapportering år 2018, dnr KS 2019/872 godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Rapport över Handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare i Stockholms stad, dnr KS 2019/676, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Uppföljningen för 2018 av Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, dnr KS 2019/1454, godkänns enligt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Ansvaret för Skolplattform Stockholm överförs 1 januari, 2020 från kommunstyrelsen m.m. till utbildningsnämnden.
14. Ansvaret för förvaltningsorganisationen med avseende på avtalsförvaltning och it-nära förvaltning av Skolplattform Stockholm, inklusive erforderliga licensavtal samt ansvaret för framtida uppbyggnad/förstärkning av avtals- och it-nära förvaltningsorganisation

för Skolplattform överförs från kommunstyrelsen m m till utbildningsnämnden.

15. Arkivansvaret för öppna ärenden och dess handlingar inom projektet Skolplattform Stockholm överförs från kommunstyrelsen mm till utbildningsnämnden.
16. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Spårväg syd i enlighet med bilaga 12a godkänns.
17. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till city i enlighet med bilaga 12b godkänns.
18. Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för tunnelbana Älvsjö-Fridhemsplan i enlighet med bilaga 12c godkänns.
19. Stadens förskottering enligt bifogade överenskommelser uppgår till totalt 223 mnkr (prinsnivå januari 2016) och finansieras genom disposition av i tidigare bokslut avsatta medel för infrastruktur.
20. Stadens deltagande i EU-sammanslutningen för innovationer (EIT-Health) avslutas vid årsskiftet 2019/2020 i enlighet vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats.
22. Kulturnämnden: kulturförvaltningen medges rätt att 2019 omprioritera 0,7 mnkr inom nämndens investeringsplan enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Tertialrapport 2 för 2019 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 59,5 mnkr vilket regleras i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2019 års budget.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader för prestationsförändringar med 193,2 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2019 års budget.
4. Nämnderna medges budgetjustering för minskade investeringsutgifter med 10,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2019 års budget.

5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 22,5 mnkr. Finansieringen sker genom att omdisponera för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m. i 2019 års budget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 1,9 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 268,9 mnkr för redovisade omslutningsförändringar samt för övriga omfördelningar och justeringar enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att upphandling av stadsövergripande ordningsvakter på allmän plats ska genomföras ska stadsledningskontoret genomföra upphandlingen. Vidare delegeras till stadsdirektören att besluta om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, tecknande och löpande avtalshantering inklusive beslut om eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder med hänvisningar till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Redovisning från miljö- och hälsoskyddsnämnden av Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2018, dnr KS 2018/1391, och Rapportering av energianvändningen och växthusgasutsläppen 2017 och 2018, dnr KS 2019/946, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 2 från nämnderna.

Stockholm den 23 oktober 2019

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Anna König Jerlmyr

Mats Larsson

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Karin Gustafsson (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) enligt följande.

Uppföljningen i tertialrapporten avspeglar den Moderatledda majoritetens budget där tidigare ambitioner och mål för att utjämna ojämlika livsvillkor, förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män, skapa en stad fri från våld och stärka mänskliga rättigheter saknas.

Majoritetens mål om en trygg, säker och välskött stad uppfylls endast delvis och det är tydligt att mer måste göras. Antalet dödsskjutningar under året överstiger redan antalet döda från hela föregående år. Vi anser att staden omedelbart borde införa nya arbetssätt mot vapenvåldet där kommun, polis, kriminalvård men också anhöriga och lokalsamhälle samverkar genom metoden ”Sluta skjut” som visat goda resultat för att få ner antalet skjutningar i andra städer. Tertialrapporten nämner insatser som ordningsvakter och kameror för att förstärka den situationella tryggheten men de långsiktigt förebyggande åtgärderna är vaga. Styret redogör inte heller för några insatser för att nå tjejer och kvinnor i riskzon eller kriminella miljöer trots att polisen rapporterar om att kvinnors delaktighet tycks öka.

Vi finner det anmärkningsvärt att inga särskilda åtgärder för att säkra flickors, kvinnors och hbtq-personers trygghet nämns inom ramen för stadens trygghetsarbete trots att den upplevda otryggheten inom de grupperna är stor. Eftersom det grönbåa styret tagit bort det tidigare målet om att Stockholm ska vara en stad fri från våld försvåras dessutom uppföljningen av det stadsövergripande arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. Det är bekymmersamt då vi samtidigt kan konstatera att mäns dödliga våld mot kvinnor ökat det senaste året och att mer måste till för att förebygga våldet. Vi menar att staden måste tillsätta en haverikommission för att utreda vad det är som brister och vilka ytterligare insatser som krävs för att förhindra att kvinnor mördas.

Inte heller minoriteters trygghet nämns inom ramen för trygghetsarbetet trots det senaste årets många terrorattentat i Europa och USA som många gånger riktats mot just religiösa och etniska minoriteter. Säkerhetspolisen varnade i slutet av augusti för en utveckling inom den våldsbejakande högerextremismen som innebär att risken ökar för att individer radikaliserar och inspireras att begå attentat eller grova våldsbrott. Trots den oroväckande utvecklingen såväl i Sverige som i övriga Europa med växande nationalism, antisemitism, högerextremism och rasism saknar vi tillräckliga åtgärder

för att stävja denna utveckling. Inte heller hur staden arbetar med ECCAR:s 10-punktsprogram för städer mot rasism som Stockholms stad åtagit sig att följa.

Under det gångna året har flera av stadens MR-strategier fått sluta och rådet för mänskliga rättigheter finns inte längre kvar. Det är beklämmande då vi vet att arbetet för jämställdhet och mänskliga rättigheter inte händer av sig självt utan kräver tydlig styrning, expertis och inte minst resurser.

Under året har vi sett vilka konsekvenser det grönbåa styrets nedskärningar på kulturen har lett till, i form av minskade öppettider, minskad bemanning och programverksamhet på biblioteken, sämre förutsättningar för kulturskolan och i princip en nedläggning av internationella biblioteket, för att bara nämna några exempel. Vi ställer oss frågande till hur det går ihop med kommunstyrelsens mål om en modern kultur- och evenemangsstad, och att majoriteten anser målet vara helt uppfyllt säger mer om styrets låga ambitioner än om kulturens förutsättningar i staden.

Vi ser med stor oro på att antalet bostäder i godkända detaljplaner enbart uppgår till 410. Inbromsningen av bostadsbyggandet i brinnande bostadsbrist i kombination med ombildningar av allmännyttan kommer drabba alla de stockholmare som är i behov av bostad och utsatta grupper såsom våldsutsatta och barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden allra mest.

Majoriteten menar att de i kommande budget satsar på kärnverksamhet, trots fortsatta besparingar på just välfärden. I tertialrapporten nämns att staden befinner sig i en ekonomisk avmattningsfas. Trots detta väljer man att dra ner på arbetsmarknadsåtgärder, det är en kontraproduktiv politik som kommer slå hårdast mot unga och kvinnor i Stockholms förorter som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det blågröna styret har påbörjat ett arbete för att nå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 i form av ett nyinrättat råd men vi ser att den förda politiken riskerar att ta oss längre bort från målen i stället för tvärtom när arbetet för social hållbarhet och mänskliga rättigheter monteras ned till förmån för skattesänkningar, utförsäljningar och privatiseringar. Det är en utveckling som går stick i stäv med den utveckling vi vill se för Stockholm.

Det är oroväckande att utsläppen från trafiken fortsätter att öka. Istället för att acceptera detta tycker vi att staden borde minska privatbilismen genom att testa bilfria söndagar i innerstaden.